

Jolanta Sala

Powiślańska Szkoła Wyższa

Halina Tańska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

**OGRANICZENIA ZASOBÓW INFORMACJI PUBLICZNEJ
JAKO PRZYCZYNA ZAWODNOŚCI PAŃSTWA**

Streszczenie

Opracowanie poświęcone jest przyczynowo-skutkowym konsekwencjom ograniczeń informacji, a w szczególności informacji publicznej. Konsekwencje te zostały odniesione do dwóch objawów niskiej efektywności, jakimi są zawodność rynku i zawodność państwa, ustawionych na przeciwległych biegunach stanu równowagi. Podjęta analiza dorobku naukowego międzynarodowych autorytetów wskazała na słabość instytucjonalną w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zasygnalizowała znaczenie informacji jako potencjału wiedzy o życiu społeczno-gospodarczym niezbędnego do przetrwania i rozwoju we współczesnym świecie, zdominowanym przez technologie ICT.

Słowa kluczowe: zasoby informacji publicznej, równowaga rynek – państwo, dostępność i wykorzystywanie informacji publicznej

* jolasala@interia.pl.

** tanska@uwm.edu.pl.

Wprowadzenie

Opracowanie abstrahuje od szczegółów doktrynalnych i ustrojowych, które różnicują praktyczne i teoretyczne podejścia do życia społeczno-gospodarczego. Życie społeczno-gospodarcze z perspektywy teorii systemów i cybernetyki to jego podmioty i relacje między nimi. Do historycznie i perspektywicznie kluczowych podmiotów życia społeczno-gospodarczego należą podmioty prywatne i publiczne, a relacje między nimi sprowadzają się do procesów realnych i regulacyjnych.

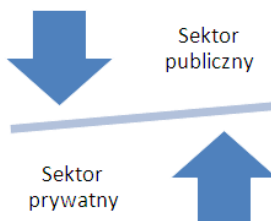
Wśród pomiotów życia społeczno-gospodarczego nie można pominąć gospodarstw domowych, przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych, banków, a także instytucji państwa i ponadnarodowych oraz wielu innych. Opracowanie dotyczy procesów regulacyjnych życia społeczno-gospodarczego w kontekście wszystkich jego podmiotów ze wskazaniem na newralgiczne znaczenie instytucji państwa. Dla potrzeb niniejszego opracowania wystarczy doprecyzować, że procesy regulacyjne obejmują czynności polegające na zbieraniu i przetwarzaniu informacji, przygotowywaniu i podejmowaniu decyzji, kontrolowaniu ich wykonywania itp. (Winiarski, 2012, s. 27). Procesy regulacyjne życia społeczno-gospodarczego dotyczą wszystkich podmiotów, choć w różnym zakresie.

Opracowanie skupia się na podstawach teoretycznych ekonomii sektora publicznego i ekonomii informacji oraz na globalnych skutkach technologii ICT w życiu społeczno-gospodarczym na przełomie XX i XXI wieku. Stanowi swego rodzaju ostrzeżenie dla krajowych zaniechań i ograniczeń informacji w kontekście aktualnych regulacji prawnych (Ustawa, 2014) i implementacji „beta” centralnego repozytorium informacji publicznej (Centralne, 2015). Wąska i mała użyteczność praktyczna (analityczna i badawcza) zakresu merytorycznego oraz zakresu narzędziowego tego repozytorium powoduje tak poważne ograniczenie informacji, iż jest dowodem wskazującym wprost na główną przyczynę zawodności współczesnego państwa polskiego.

1. Ekonomia sektora publicznego

Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii, amerykański profesor Joseph Stiglitz wiele wysiłku badawczego i praktycznego udziału w życiu społeczno-gospodarczym skierował na poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, jak

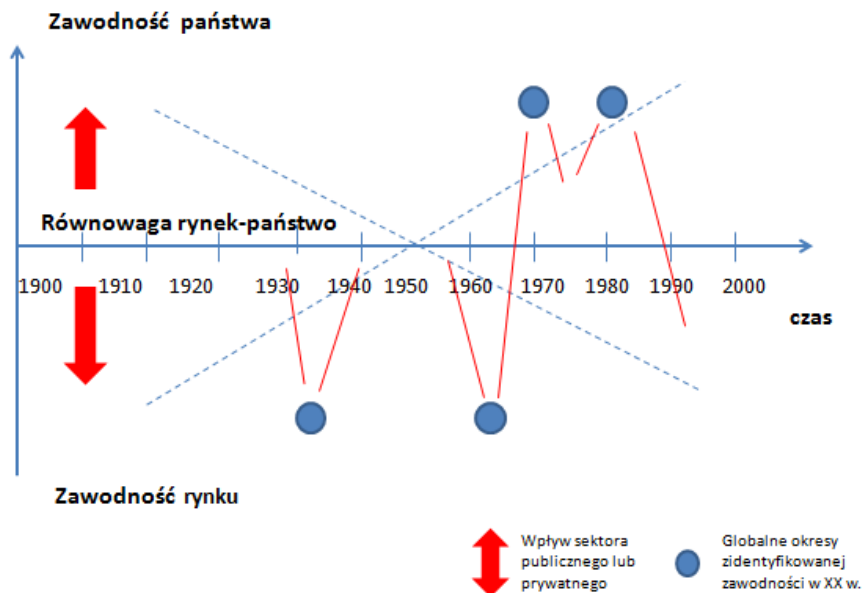
osiągnąć równowagę pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym. Dylemat równoważenia pomiędzy sektorami publicznym i prywatnym obrazuje rysunek 1. Owe poszukiwania doprowadziły autora m.in. do sformułowania zjawiska asymetrii informacji oraz opublikowania wielkiego dzieła w zakresie ekonomii sektora publicznego, które skromnie nazywa podręcznikiem akademickim.

Rysunek 1. Graficzna metafora dylematu wyboru publicznego oraz równoważenia współdziałania sektorów prywatnego i publicznego

Źródło: opracowanie własne.

Podstawę dociekań w obszarze ekonomii sektora publicznego stanowi aksjomat, mówiący, że: „Rynki niejednokrotnie zawodzą, jednak rządowi poszczególnych państw często nie udaje się usprawnić mechanizmu rynkowego [...], zarówno państwo, jak i rynek nie działają doskonale”. Jego konsekwencją jest kolejny pewnik, że „Istnieje powszechna zgoda co do tego, że mechanizm rynkowy nie radzi sobie z wieloma problemami [...]. Uznanie, że państwo ma swoje ograniczenia, implikuje, że powinno ono interweniować tylko tam, gdzie zawodność rynku jest największa, oraz tam, gdzie wiadomo, że interwencja może przynieść poprawę sytuacji” (Stiglitz, 2004, s. 12–13). Uzasadnienie obu jest zobrazowane na rysunku 2, który identyfikuje i lokalizuje w XX wieku cztery globalne okresy największych zawodności państwa i zawodności rynku. Skala zawodności mechanizmu rynkowego w latach trzydziestych i sześćdziesiątych wymagała interwencji państw, a następnie skala zawodności interwencji publicznych (ujawnionej niewielkiej skuteczności) doprowadziła do gwałtownej krytyki i uśpienia instynktu równowagi.

Rysunek 2. Zjawiska globalnego braku równowagi rynek – państwo (sektor prywatny – sektor publiczny) o największej skali zawodności w XX wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Stiglitz, 2004, s. 32–61.

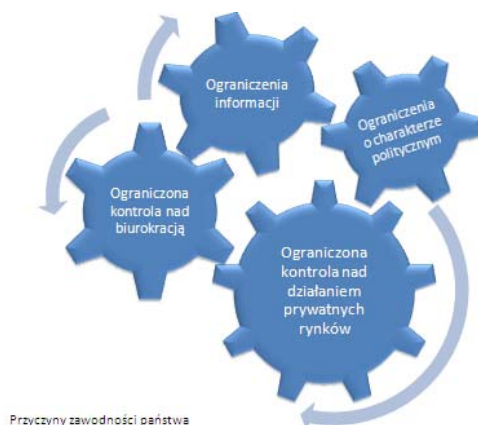
2. Ograniczenia informacji

J. Stiglitz twierdzi, że „Istnieją cztery główne przyczyny systematycznej zawodności państwa, dążącego do osiągnięcia postawionych sobie celów:

- ograniczony zasób posiadanych przez państwo informacji,
- ograniczona kontrola państwa nad działaniem prywatnych rynków,
- ograniczona kontrola nad biurokracją,
- ograniczenia o charakterze politycznym” (Stiglitz 2004, s. 10).

Argumentacja i uzasadnienia autora są przekonujące, a zobrazowane zostały na rysunku 3. Metafora kół zębatach reprezentujących poszczególne ograniczenia państwa (sektora publicznego) jest bardzo pojemna i mieści w sobie przykłady uzasadniające autora (m.in. programu amerykańskiego Medicare), ale także przypadki zawodności innych państw, bliższe z racji poszczególnych dziedzin innym specjalistom. Prosta metafora kół zębatach ułatwia weryfikację trafności diagnozy J. Stiglitz oraz obrazuje ogromną rolę ograniczeń informacji. Autor

nie uogólnia wagi, jaką ma każda z czterech przyczyn (kół zębatych), gdyż każdy problem zawodności mechanizmu rynku i zawodności interwencji państwa ma swoją specyfikę.

Rysunek 3. Cztery główne przyczyny systematycznej zawodności państwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Stiglitz, 2004, s. 10–12.

Niemniej bardzo użyteczna wydaje się także metafora lejka (rysunek 4), która eksponuje ograniczenia informacji jako kluczową przyczynę niskiej skuteczności interwencji państwa.

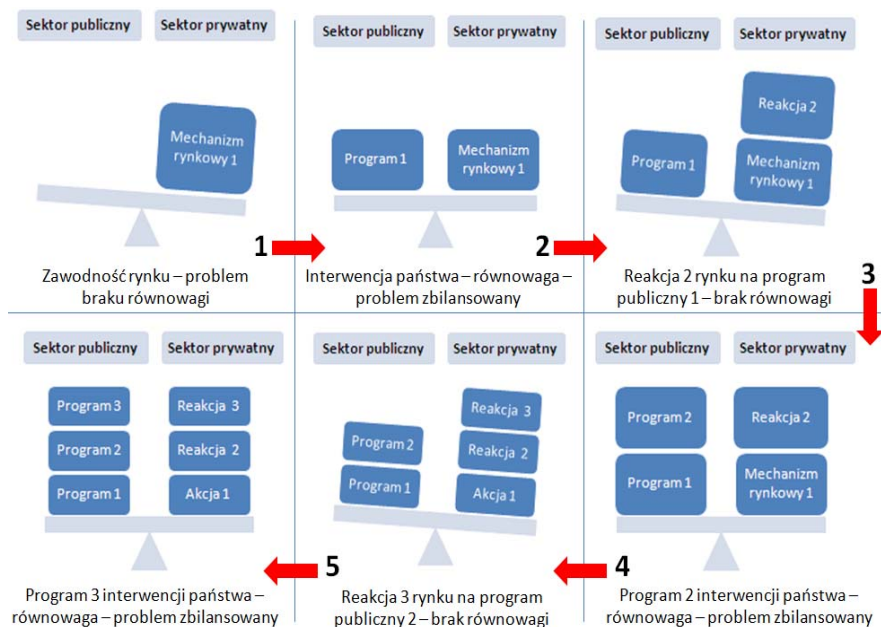
Rysunek 4. Relacja przyczynowo-skutkowa zawodności państwa i ograniczeń informacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Stiglitz, 2004, s. 10–12.

Metafora lejka na rysunku 4 ułatwia sformułowanie hipotezy, że im większe są ograniczenia informacji (większy przekrój wypływu z lejka), tym większa jest zawodność państwa. Podobnie przekonująca jest hipoteza, że im mniejsze ograniczenia informacji, tym mniejsza zawodność i większa skuteczność sektora publicznego.

Recepta równoważenia między sektorem publicznym i prywatnym nie jest łatwa, a J. Stiglitz poświęcił na tę starannie wyselekcjonowaną wiedzę blisko 1000 stron, dbając o wyeliminowanie hermetycznego języka. W przedmowie podkreśla: „Demokracja ma szanse powodzenia jedynie wówczas, gdy odbywa się poważna publiczna debata nad najważniejszymi aktualnymi zagadnieniami polityki państwa. Zbyt często i w zbyt wielu krajach nie udaje się prowadzić dobrej polityki z powodu braku szerokiego zrozumienia w społeczeństwie istoty podstawowych problemów ekonomicznych”. Uważa on, że „Kwestie, jakimi zajmuje się ekonomia sektora publicznego, należą do najbardziej interesujących w całej ekonomii” (Stiglitz, 2004, s. XXI). Warto dodać, że współcześnie obok ekonomii sektora publicznego sformułowanej przez J. Stiglitz’a kluczowe znaczenie dla podstaw dobrobytu ma ekonomia informacji, sformułowana przez polskiego profesora Józefa Oleńskiego (2000). Podstawy ekonomii dobrobytu (w kontekście efektywności i zawodności rynku oraz relacji efektywność – sprawiedliwość), a także teorii i praktyki wydatków publicznych oraz opodatkowania można zobrazować symbolicznie (rysunek 5).

Rysunek 5 przedstawia sześć stanów i pięć procesów równoważenia, które niewątpliwie są przyczyną wielu kontrowersji w środowisku nauki i wśród praktyków. Niemniej można osiągnąć namiastkę skuteczności wyborów prywatnych i publicznych pod warunkiem wiarygodnej informacji, a informacji publicznej w szczególności. Metafora wagi i bilansu współegzystencji sektorów prywatnego i publicznego eksponuje znaczenie pomiaru i porównania. Bez wiedzy oraz bez informacji jawnej i publicznej wiarygodny bilans nie jest możliwy. Nie jest możliwe myślenie w kategoriach ekonomii sektora publicznego, analiza sektora publicznego i prywatnego, zrozumienie i określenie skutków różnych działań państwa (programów publicznych), nie jest możliwe także konstruowanie modeli ekonomicznych do wykorzystywania przez polityków, ekonomistów i innych specjalistów.

Rysunek 5. Proces cyklicznego poszukiwania odpowiedzi na pytanie: „Jak osiągnąć równowagę między sektorem publicznym i prywatnym?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie Stiglitz, 2004, s. 10–12.

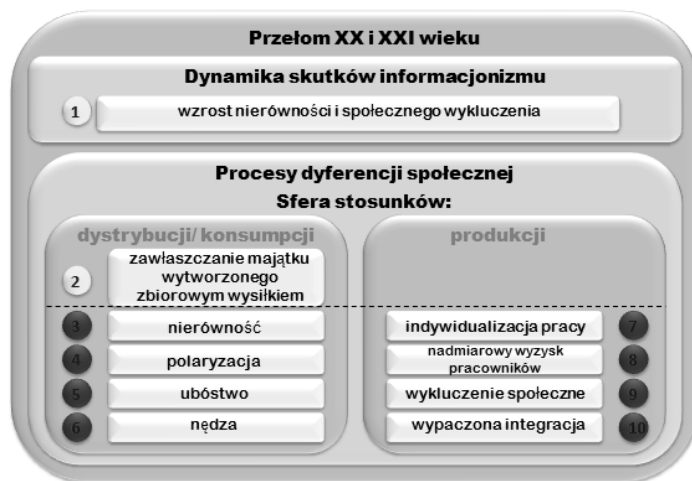
Szanując wszystkie stanowiska dotyczące interwencji państwa w sprawy życia społeczno-gospodarczego (przeciwników i zwolenników), warto skupić się na argumentach dotyczących analizowania procesów równoważenia sektorów. Niezbędne są zarówno złożone, jak i proste modele, które mają „postać prostych hipotez dotyczących sposobu reagowania poszczególnych jednostek i przedsiębiorstw na różne zmiany w polityce państwa oraz łącznego wpływu tych sprzężonych reakcji na gospodarkę” (Stiglitz, 2004, s. 22–23). Według J. Stiglitz w analizę polityki gospodarczej państwa niezbędny jest wkład ekonomii pozytywnej, oceniającej „jak jest?”, i ekonomii normatywnej, mówiącej, „jak powinno być?”, która zajmuje się wartościującą oceną celowości różnych wariantów działania. Niestety, „Ekonomiści nie są zgodni w ocenach skutków działań państwa (aspekt pozytywny) oraz przy formułowaniu sądów wartościujących (aspekt normatywny)” (Stiglitz, 2004, s. 26). Rozstrzygające znaczenie ma następująca logika syntezy poszukiwań: „Standardowy model gospodarki, akceptowany przez wielu ekonomistów, zakłada, że istnieje doskonała informa-

cja i doskonała konkurencja [...]. Chociaż większość ekonomistów przyznaje, że dostępna informacja jest niepełna, a konkurencja – niedoskonała [...]" (Stiglitz, 2004, s. 26–27). Wobec tego oczywiste jest, że należy zabiegać o dobre przybliżenie rzeczywistości gospodarczej, a spór o wartości jest zdrowym przejawem debaty publicznej, dotyczącej „wyboru najlepszego modelu opisującego gospodarkę oraz ilościowych zależności między zmiennymi ekonomicznymi” (Stiglitz, 2004, s. 27–28). Tak więc „każde działanie państwa wywołuje skutki pożądane i niepożądane. Poszczególne osoby mogą przypisywać różną wagę tym skutkom, niektórzy bowiem bardziej cenią stabilność cen niż pełne zatrudnienie, a dla innych większe znaczenie ma szybki wzrost gospodarczy niż pogłębiające się nierówności społeczne” (Stiglitz, 2004, s. 28).

Wydaje się, że powyższe pięć cytatów z laureata Nagrody Nobla stanowi przekonujące uzasadnienie, iż wiedzieć o stanie równowagi i dyskutować o nim nie jest tożsame z podjęciem jakiegokolwiek interwencji państwa, ale z obowiązkiem publicznego udostępniania informacji o pomiarach kształtowania się rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Ograniczanie dostępu do informacji, która powinna być publiczna, świadczy o zawodności państwa, świadomej lub nieświadomej, ale zawsze nagannej.

3. Skutki rozwoju technologii ICT

W umacnianiu globalizacji gospodarki za najważniejsze uznaje się czynniki technologiczne (obok czynników ekonomicznych i politycznych), a wśród nich szybki rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) poprzez upowszechnienie wynalazków, czyli m.in.: komputer, Internet, telefon komórkowy, łączność satelitarna. Czynniki technologiczne umożliwiły zmniejszenie kosztów gromadzenia, przetwarzania i przesyłania informacji oraz zmniejszenie kosztów transportu. Ceniony ekonomista i socjolog Manuel Castells podkreśla, że „rewolucja w technologii informacyjnej wywołała powstanie informacjonizmu jako materialnej podstawy nowego społeczeństwa” (Castells, 2008, s. 336). Abstrahując od definicji informacjonizmu, podkreślić należy, iż autor przeprowadził badania rozwoju tego zjawiska i sformułował diagnozę jego skutków w postaci dziesięciu procesów, których syntezę przedstawia rysunek 6.

Rysunek 6. Dziesięć procesów diagnozy skutków rozwoju technologii ICT wg M. Castellsa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Castells, 2009, s. 60–64.

Dwa pierwsze procesy przedstawione na rysunku 6 eksponują wniosek, że z rozwojem technologii ICT łączy się wzrost nierówności i społecznego wykluczenia (proces 1) oraz trwające w sferze stosunków dystrybucji/konsumpcji zawłaszczanie majątku wytworzonego zbiorowym wysiłkiem (proces 2). Istotne dla znaczenia diagnozy M. Castellsa jest podkreślenie, iż skutki owych procesów widoczne są na całym świecie. Wobec tego krajowe lub lokalne poszukiwania drugo- i trzeciorzędnych przyczyn oraz rozwiązań owych skutków nie będą gwarantowały skuteczności, jeżeli nie uwzględnią globalnego zjawiska informacjonizmu wg M. Castellsa (lub asymetrii informacji wg J. Stiglitz, lub szerzej – obszaru badawczego ekonomiki informacji wg J. Oleńskiego).

Autor przedstawionej na rysunku 6 diagnozy skutków rozwoju technologii ICT zidentyfikował cztery procesy związane ze stosunkami dystrybucji/konsumpcji (procesy: 3 – nierówność, 4 – polaryzacja, 5 – ubóstwo, 6 – nędza) oraz cztery procesy związane ze stosunkami produkcji (procesy: 7 – indywidualizacja pracy, 8 – nadmiarowy wyzysk pracowników, 9 – wykluczenie społeczne, 10 – wypaczona integracja). Niewątpliwie obie grupy procesów nie mają pozytywnego charakteru niezależnie od szczegółowej analizy każdego oddzielnie i wszystkich dziesięciu we wzajemnych powiązaniach. Tak więc nie sposób nie zgodzić się z przesłaniem, którego autorem jest Derrick Kerckhove, mówiącym, iż prawdzi-

wym wyzwaniem naszych czasów jest „ustanowienie nowych warunków bezpieczeństwa i stabilności społecznej” (Kerckhove, 2001, s. 153), aby wyeliminować lub przynajmniej zmniejszyć skutki tych procesów.

4. Państwo w kontekście informacji i komunikacji

Tradycyjnie bezpieczeństwo i stabilność społeczną powierzano państwu. Wszystkie autorytety przywołane w niniejszym opracowaniu, podejmując kwestie rozwoju technologii ICT i ich wpływu na życie społeczno-gospodarcze, stoją na stanowisku, że aspekty dotyczące państwa nie mogą być pominięte. Współczesne państwa narodowe są w wielowymiarowym kryzysie i choć istnieją kontrowersje wokół ich trwania i znikania (Sala i Tańska, 2015), to jednak ulegają one transformacji przystosowującej do nowego kontekstu. M. Castells i J. van Dijk identyfikują przekształcenia formy państwa, którą nazywają państwem sieciowym (Castells, 2009, s. 307–333). M. Castells wskazuje na trzy mechanizmy stanowiące odpowiedź państw narodowych na kryzysy: łączenie się z innymi państwami, tworzenie sieci międzynarodowych instytucji i ponadnarodowych organizacji, decentralizacja władzy i przekazywanie jej ośrodkom regionalnym i lokalnym (Castells, 2013, s. 51). Natomiast Jan van Dijk, jako socjolog i ekspert wpływu ICT na instytucjonalną politykę i administrację publiczną po 2000 roku (w epoce sieci), wyodrębnia siedem charakterystycznych działań (Dijk, 2010, s. 59):

- nawiązują za pośrednictwem sieci bezpośrednie relacje z innymi jednostkami,
- zrzeszają się z różnymi organizacjami społecznymi i politycznymi,
- omijają państwo narodowe jako tradycyjne centrum polityczne,
- przekazują władzę innym jednostkom,
- tolerują, akceptują i inspirują zmianę układu sił w państwie,
- przekształcają się w „państwo sieciowe”,
- budują coraz więcej niezależnych i sprywatyzowanych agencji rządowych.

Ten wpływ technologii ICT oraz związanych z nimi ideologii został uogólniony i przedstawiony przez J. van Dijka niezależnie od specyfiki narodowej oraz specyfiki aktora politycznego, tj. państwa i jego organów (np. parlament, rząd, sąd), partii politycznych, związków zawodowych czy organizacji samo-

rządu terytorialnego (np. rada gminy, zarząd gminy). Podkreślić warto, że J. van Dijk zidentyfikował działania aktorów politycznych, stosując czasowniki niedokonane w liczbie mnogiej, tj.: nawiązują, zrzeszają, omijają, przekazują władzę, tolerują, akceptują, inspirują, przekształcają, budują.

Zarówno M. Castells, jak i J. van Dijk podkreślają, że choć skuteczność państwa narodowego wzrasta, to jednak pogłębia się kryzys legitymizacji. Obaj istotę przemian lokują w kontekście rozwoju technologii ICT. M. Castells skupia się na komunikacji w epoce cyfrowej i formułuje nowe rozumienie władzy w społeczeństwie sieci, sprowadzając je do komunikacji władzy. Komunikację rozumie jako proces dzielenia znaczeń poprzez wymianę informacji. Podkreśla, że „przebieg tego procesu określają: technologia, cechy nadawcy i odbiorcy przekazu, ich kulturowe kody odniesienia i protokoły komunikacyjne oraz zakres procesu komunikacji. Znaczenie można zrozumieć jedynie w kontekście relacji społecznych, w którym dochodzi do przetworzenia informacji i komunikacji” (Castells, 2013, s. 65). Klucz stanowi odróżnienie komunikacji interpersonalnej od komunikacji społecznej (masowej).

Różne aspekty komunikacji władzy są bardzo ważne nie tylko z perspektywy pracowników nauki, ale przede wszystkim z perspektywy aktorów politycznych. Jednym z przykładów czynnych aktorów politycznych w tym obszarze jest Parlament Europejski i Rada UE. W 2003 roku uregulowali oni prawnie sprawę ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dyrektywa, 2003). U podstaw regulacji są „różnice krajowych przepisów i praktyk lub brak przejrzystości”, które „zakłócają sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego i prawidłowy rozwój społeczeństwa informacyjnego we Wspólnocie”, co stanowiło konieczność „harmonizacji reguł i praktyk krajowych”. Celem owej harmonizacji było zapewnienie „uczciwych, proporcjonalnych i niedyskryminacyjnych warunków”. Dyrektywa wyjaśnia, iż „Wypełniając swe zadania publiczne organy sektora publicznego zbierają, produkują, reprodukują i rozpowszechniają dokumenty¹. Użycie tych dokumentów do innych celów jest ich ponownym wykorzystaniem” (Dyrektywa, 2003, [6], [8]). Istotne jest także uzasadnienie, iż „Upublicznianie wszystkich ogólnie dostępnych dokumentów będących w posia-

¹ Dyrektywa ustanawia rodzajową definicję określenia „dokument”, zgodną ze stanem rozwojowym społeczeństwa informacyjnego. Obejmuje ona wszelkie posiadane przez organy sektora publicznego przejawy działań, faktów lub informacji – oraz wszelkie kompilacje takich działań, faktów lub informacji – niezależnie od zastosowanego w tym celu środka (zapisane na papierze, zapisane w formie elektronicznej lub zarejestrowane w formie dźwiękowej, wizualnej lub audiowizualnej). Dokument posiadany przez organ sektora publicznego to dokument, na którego ponowne wykorzystywanie może wyrazić zgodę organ sektora publicznego (Dyrektywa, 2003, [10]).

daniu sektora publicznego – dotyczących nie tylko procesu politycznego, ale również procesów prawnego i administracyjnego – jest podstawowym instrumentem rozszerzania prawa do wiedzy, które jest podstawową zasadą demokracji. Cel ten dotyczy instytucji na każdym poziomie – lokalnym, krajowym i międzynarodowym” (Dyrektywa, 2003, [16]). Abstrahując od szczegółów tej dyrektywy i dyrektywy ją zmieniającej w 2013 roku (rozszerzającej o dorobek kulturowy w bibliotekach, muzeach i archiwach), warto skomentować krajową aktywność w tym obszarze, uregulowaną prawnie ustawą o dostępie do informacji publicznej (Ustawa, 2001). Ustawa ta była nowelizowana, ujednolicony tekst został opublikowany w 2014 roku, jest ona uszczegółowiona przez 4 rozporządzenia oraz zmienia 10 innych aktów prawnych. Wykonanie postanowień mieści się w dwóch realizacjach: Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) i centralnym repozytorium informacji publicznej. Trzecią możliwością jest udostępnienie informacji publicznej na wniosek. Niestety, ani BIP, ani centralne repozytorium nie spełnia oczekiwań omawianych dyrektyw unijnych oraz wielu użytkowników indywidualnych i grupowych. Autorki przeprowadziły analizę zasobu informacyjnego repozytorium w wersji „beta”. Wyjaśnienie ubóstwa informacyjnego zostało zidentyfikowane w kreatywności prawnej, która zawęziła repozytorium do informacji publicznych „o szczególnym znaczeniu dla rozwoju innowacyjności w państwie i rozwoju społeczeństwa informacyjnego” (Ustawa, 2014, art. 9a.1). Godząc się już na to właśnie szczególne znaczenie, trzeba podkreślić, iż nawet z tej perspektywy stan repozytorium jest ubogi i niewystarczający dla wsparcia oczekiwanego rozwoju.

Podsumowanie

Autorki dość okreźną drogą wróciły do początkowych hipotez, które zweryfikowały wcześniej w wyniku badań i doświadczeń własnych na skalę lokalną i krajową. Głównym wnioskiem z analizy dorobku naukowego międzynarodowych autorytetów jest upewnienie się, że pierwotne przyczyny złej sytuacji w zakresie informacji publicznej oraz zawodności państwa polskiego mają charakter ponadnarodowy, aczkolwiek nie w aż tak skrajnej odmianie. Globalne przemiany, spowodowane głównie rozwojem technologii ICT, zwiększyły zawodność państwa. Natomiast jedną z głównych przyczyn zawodności państwa jest nienadążający za zmianami i ograniczony zasób posiadanych przez państwo

informacji. Zmniejszenie zawodności państwa wiąże się bezpośrednio z poprawą stanu zasobu informacyjnego oraz zasad udostępniania informacji publicznej².

Niestety, państwo polskie wyróżnia się istotnie z powodu drastycznie złego stanu zasobu informacyjnego, który powoduje narastanie zapóźnień we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego.

Bibliografia

- Castells M. (2013), *Władza komunikacji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Centralne Repozytorium Informacji Publicznej (2015), www.danepubliczne.gov.pl (marzec 2015).
- Dijk J. (2010), *Spoleczne aspekty nowych mediów*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Dyrektywa 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (2003), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 175/1.
- Kerckhove D. (2001), *Inteligencja otwarta*, Wydawnictwo MIKOM, Warszawa.
- Oleński J. (2000), *Elementy ekonomiki informacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Sala J., Tańska H. (2015), *Sieci społeczne i sieci gospodarcze antidotum na redukowane państwo*, „Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych. Kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w warunkach globalizacji”, nr 36, red. A. Kobyliński, W. Szymanowski, M. Grzywińska-Rapca, M. Kobylińska, Wydawnictwo SGH, Warszawa.
- Stiglitz J. (2004), *Ekonomia sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (2001), DzU 2001, nr 112, poz. 1198, tekst ujednolicony DzU z 2014 r., poz. 782, 1662.
- Winiarski B. red. (2012), *Polityka gospodarcza*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

² Wcześniej opublikowane badania własne i ich wyniki są zgodne z wnioskami międzynarodowych autorytetów przedstawionymi w niniejszym opracowaniu.

LIMITATIONS OF PUBLIC INFORMATION RESOURCES AS THE CAUSE OF STATE FAILURE

Summary

The study concerns the cause-effect consequences of limitations to the information, and in particular the public information. These consequences are related to the low efficiency of the two symptoms which are market failures and state failure, positioned at opposite poles of equilibrium. The analysis of the scientific achievements of international authorities has pointed out the institutional weakness in the local, national and global scale and indicated the importance of information as a potential knowledge of the socio-economic life, crucial to survive and thrive in the modern world dominated by ICT.

Translated by Piotr Kulawczuk

Keywords: public information resources, market-state equilibrium, availability and utilization of public information